

DISCURS D'INAUGURACIÓ DEL CURS 2017-18

8 de setembre de 2017

Senyores i senyors claustrals,
Distingides autoritats,
Benvolgudes amigues i benvolguts amics,

Gràcies a tots per ser aquí i voler compartir la sessió protocol·lària i solemne de començament del nou curs 2017-18, amb la coincidència de ser el primer dins el nostre segon mandat, moment, idò, per explicitar nous plantejaments i albirar l'obertura de nous horitzons i d'expectatives.

Avui, amigues i amics, encetam un nou curs en el transcurs del qual la UIB complirà quaranta anys del seu renaixement des de les arrels lul·lianes, que es remunten a la creació del Col·legi de Miramar, un dels primers centres d'estudi i de recerca de l'època, passant per la creació de l'Estudi General Lul·lià, l'any 1483, transformat, l'any 1691, en la Universitat Lul·liana de Mallorca. El 1772 es va denominar Universitat Literària de Mallorca, i el 1829 quedà adscrita a la Universitat Catalana de Cervera.

L'any 1951 reneix l'Estudi General per impulsar la cultura a Mallorca i restaurar els estudis universitaris, i l'any 1978 el procés de transició a la democràcia a Espanya i la constant reivindicació d'estudis universitaris d'un ampli sector de la societat, varen propiciar la creació d'una universitat amb seu a Palma, esdevinguda l'actual Universitat de les Illes Balears.

Un fet històric que mereix una bona celebració!

El President de la Comissió Gestora fou el doctor Antoni Roig Muntaner, al qual des d'aquí volem retre homenatge d'agraïment, tant a ell com a totes les persones que varen sembrar la llavor de la Universitat que avui tenim.

Gràcies, doctora Àlicia Sintès, per la lliçó magistral que heu confegit i pronunciat. Tota la Universitat se sent satisfeta pel reconeixement que han rebut la vostra feina i el

vostre equip per la contribució que heu fet al camp de les ones gravitacionals, que ben prest rebrà el premi Princesa de Asturias. Avui n'Alícia ha posat cara i ulls al millor d'aquesta universitat: als milers d'estudiants, als centenars de professores i professors i, també, de persones que treballen en l'administració i els serveis, que junts fan que cada dia la Universitat sigui un poc millor.

Vull donar una especial benvinguda a aquest acte als representants del Consell d'Estudiants, i aprofit l'ocasió per agrair-los, i també a les associacions d'estudiants, la seva implicació en els òrgans de govern, com també per donar-los les gràcies per la tasca en l'organització d'activitats culturals i esportives que donen vida al campus. He de fer un esment especial a l'estudiant de la UOM a Eivissa Vicent Juan Ferrer, que ha complert cent anys, i agrair-li el seu testimoni de valoració de l'aprenentatge com un bé vital, que dona sentit i força al lema de la UOM: «Estudiar no té edat».

D'altra banda, m'agradaria demanar als estudiants en general que alimentin tant com puguin la seva curiositat i la seva capacitat de fer i fer-se preguntes. Com deia Einstein, «La ment és com un paracaigudes, només funciona si està oberta». L'esperit crític és inherent a la Universitat, un espai obert al debat i al contrast d'idees, com també ho és la transmissió de valors com la solidaritat, la igualtat d'oportunitats i la integritat.

Parlant d'igualtat d'oportunitats, he de dir que és una injustícia que els estudiants de les Illes Balears rebin la inversió més baixa de l'Estat espanyol en el sistema de beques (12 euros per estudiant, enfront d'una mitjana de 28 euros per estudiant). Presidenta, sabeu que som al vostre costat en la reivindicació més que justa d'un nou REIB, i en aquesta reivindicació apuntau-hi poder superar aquesta discriminació tan perversa per als nostres joves i per al nostre sistema educatiu.

La realitat amb la qual encetam aquest curs és gaudir d'una Universitat que excel·leix en docència, en recerca, en innovació tecnològica i en internacionalització.

Una Universitat que s'esforça per mantenir-se potent en l'àmbit universal i alhora en l'arrelament al territori; compromesa amb la seva societat, amb els seus valors, amb la seva cultura i amb la seva llengua. Mitjançant les seus a Mallorca, Menorca i Eivissa i Formentera aquestes arrels s'enforteixen i fan que realment la Universitat de les Illes Balears sigui per a les Illes Balears.

Avui, com a societat avançada que som, hem de valorar l'educació com a factor fonamental per al desenvolupament de la societat en general, i alhora entendre que l'educació superior i la recerca fonamental són un bé públic i, per tant, una responsabilitat prioritàriament pública.

Correspon, idò, als poders públics donar prou sosteniment a la Universitat perquè pugui complir la seva missió i constituir-se en una institució clau del desenvolupament i vertebració social.

Perquè som una institució pública, amb una responsabilitat pública, ens cal, d'altra banda, aprofundir en la manera de millorar la transparència de la nostra activitat. Per això, volem millorar els mecanismes interns i establir-ne de nous, alhora que manifestam la voluntat de rendició de comptes, també davant el Parlament, per informar de la inversió feta en la cobertura de les necessitats de la nostra universitat.

Hom sap que la Universitat constitueix una institució plural i d'organització complexa que es nodreix de voluntats, actituds i aptituds individuals que, harmonitzades, permeten avançar pel camí de la qualitat global que ha de donar compliment a uns objectius globals clars: de docència, d'investigació, d'innovació, de difusió i creació cultural i d'internacionalització.

Aquest és un repte ineludible a la UIB, juntament amb el d'avançar cap a una major integració amb la societat, que vol dir amb la realitat cultural, històrica, social i econòmica de les Illes Balears.

És ben necessari que la societat valori i apreciï la UIB com una bona Universitat, i no perquè sí, sinó perquè ho és. I com a mostra, la posició dels darrers rànquings:

- a) En el rànquing BBVA-IVIE de 2017 de les universitats espanyoles, referit al rendiment de les universitats (que valora quatre camps de l'activitat acadèmica: recursos, producció, qualitat i internacionalització), la UIB està situada en llocs capdavanters pel que fa al rendiment global, en productivitat investigadora i en productivitat docent.

A més, l'informe destaca el rendiment del nostre sistema universitari en quart lloc, després dels de Catalunya, Cantàbria i València.

- b) En el darrer Rànquing de Shanghai, que hem conegut el passat mes d'agost, i que valora bàsicament l'activitat investigadora de les universitats mundialment, anam escalant posicions i tenim el propòsit de col·locar-nos entre les primeres 500 del món. L'any 2014 estàvem entre la 801 i la 850, el 2015, entre la 751 i la 800, l'any 2016 entre la 601 i la 650 i aquest any ja estam entre les 501 i les 600 posicions. Així, la UIB està entre les 15 millors universitats espanyoles del rànquing, tot i que en pressupost ocupa el lloc que fa 40 de les 50 universitats públiques.

S'ha fet èmfasi als mitjans de comunicació que no hi ha cap Universitat espanyola entre les 200 millors.

És cert!, però, com en el futbol, el pressupost també es correlaciona amb els resultats, i com a dada significativa basta recordar que el pressupost de les tres primeres universitats del rànquing: Harvard (1636), Standford (1819) i Cambridge (1209) (uns 9.500 milions d'euros, molts provinents de donacions privades, per a uns 60.000 estudiants) és equivalent al total del pressupost de totes les universitats espanyoles (uns 9.000 milions d'euros, per a 1,5 milions d'estudiants).

Jugam en una altra lliga!

Un exemple: la Universitat de Standford, amb dos-cents anys d'història, té quasi el mateix nombre d'estudiants de grau i postgrau que la UIB, però el seu pressupost és d'uns 4.200 milions d'euros, mentre que el de la UIB és d'uns 93,5 milions d'euros. Què seria de la Universitat de Standford, o què faria, amb un pressupost de 93,5 milions d'euros?... No és difícil d'imaginar!

No m'he cansant de destacar que constitueix quasi un miracle que la UIB, amb un finançament per sota de la mitjana de les universitats públiques espanyoles, vagi, any rere any, millorant el seu posicionament als rànquings nacionals i internacionals. Aquest fet no amaga que la Universitat espanyola en general, i la nostra en particular, necessiten una profunda revisió a mitjà i llarg termini, des del sistema de govern fins als procediments de contractació i l'aprofundiment en la digitalització de la formació.

En aquesta línia, tal com ens vàrem comprometre al nostre programa, volem constituir un grup d'experts per pensar i dissenyar la UIB del 2028, quan complirà cinquanta anys, amb propostes d'objectius a assolir i amb indicadors que mesurin l'acompliment. Un grup que volem confegir aquest mateix trimestre, amb la participació del Consell Social, que, com bé sabeu, és l'òrgan de participació de la societat en la Universitat, tant institucionalment com socialment i econòmica.

En un món canviant a velocitat de vertigen, tal com ja vaig dir al discurs de presa de possessió el juny passat, volem reflexionar sobre el futur de la Universitat, en el marc de l'estratègia europea, pensant que és necessària una transformació, la qual s'ha de fer de forma assenyada, per construir una Universitat inserida en la societat del coneixement i que doni respostes a les preguntes del futur:

- Què necessita ara i què necessitarà la societat del coneixement, en particular a les Illes Balears?
- Com podem compaginar els diferents perfils de professorat quant a la docència i la recerca en un sistema universitari d'excel·lència?
- Quins punts s'han de desenvolupar per fer que la UIB sigui cada vegada més atractiva per als nostres joves i per a la nostra societat?

Mentrestant, la nostra universitat vol fer valer la seva competitivitat contrastada que permet assegurar que «estudiar a la UIB és una bona opció, tant pel que fa l'assoliment de coneixements, habilitats i competències com per la possibilitat d'accés al món del treball».

Per reforçar el que acab de dir vull fer avinent l'últim indicador de l'INE sobre l'ocupabilitat. El de l'any 2016 indica que la nostra comunitat ocupa el segon lloc pel que fa a la taxa d'ocupació dels titulats universitaris (81,1%), després de Catalunya (82,8%), mentre la mitjana espanyola és del 75,6%. I ens situa al primer lloc si es té en compte el percentatge de titulats ocupats a la mateixa comunitat on han estudiat.

Hem de saludar el programa del SOIB Joves Qualificats, que permetrà a la Universitat, gràcies a una subvenció del Govern d'1,9 milions d'euros, contractar un centenar de joves desocupats amb titulació superior, per un període de quinze mesos, amb l'objectiu d'oferir-los la possibilitat d'una primera experiència professional relacionada amb la seva formació i amb un salari digne. És un gest que agraïm, perquè donar

suport al talent dels joves és una manera de construir amb qualificació el futur de la nostra comunitat.

Ho reiter, estudiar a la UIB és una bona opció. Ho avalen milers de persones que ahir foren els nostres estudiants i que avui ocupen llocs de responsabilitat en el teixit socioeconòmic, cultural i polític de les Illes.

Com diu la presidenta de la Universitat de Harvard, doctora Drew Faust: «Són les persones les que fan una Universitat excel·lent; de manera que si sou un estudiant, un professor, un investigador, un membre del personal, un graduat, un pare, un veí o un visitant, el vostre interès i entusiasme són valorats i apreciats». Aquesta declaració no és gens lluny de l'eslògan de campanya «Tothom aporta, tothom importa a la UIB».

Som conscients que, per assolir plenament l'excel·lència, hem de demostrar una conducta, individual i col·lectiva, responsable, amb màximes cotes de bones pràctiques per fer de la transparència un valor i una actitud de la Universitat. Per aquest motiu, volem definir mecanismes orientats a promoure la integritat acadèmica en què la responsabilitat, l'honestedat i la integritat han de ser els principis fonamentals que han d'orientar la docència, la recerca, la transferència de coneixement, la difusió cultural i tota la gestió universitària.

Pel que fa al nou curs que avui comença, voldria destacar que, de la mateixa manera que els estudiants inicien un camí ple de reptes, aquesta universitat també té un camí ple de desafiaments.

Alguns dels més destacats són:

1. Volem veure fet realitat el compromís de Vicepresidència del Govern de la posada en marxa de l'anunciat programa autonòmic de recerca i la creació de l'IRIB, que ha de permetre captar i retenir talent investigador a les Illes Balears. Volem fer ressaltar que la UIB participa actualment en disset projectes finançats per la Unió Europea a través del 7è Programa marc i el Programa Horitzó 2020.
2. Volem, d'acord amb la Conselleria d'Educació i Universitat, donar continuïtat a la millora de la formació inicial del professorat d'educació infantil, primària i

secundària, iniciada aquest curs. També encetarem l'estudi del mapa de possibles noves titulacions de màster i de grau, marcant la possible periodificació de la posada en marxa.

3. Volem aprofundir en el programa UIB Campus Digital com una aposta d'actualització del suport als docents a l'hora de preparar els materials digitals. És una transformació del programa Campus Extens, creat fa vint anys, on s'incorporarà la generació d'àudio i vídeo en tot allò que es vol aportar als estudiants des de l'aula digital.
4. Volem augmentar les pràctiques extracurriculars, a través de la FUEIB, agraint l'esforç de les institucions i empreses que s'hi acullen, alhora que volem millorar la ja bona valoració d'aquestes pràctiques, tant dels estudiants com de les empreses que els acullen. Ells han valorat la seva experiència amb un 8,1 sobre 10, i les empreses, amb un 8,5.
5. Volem, d'acord amb la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, enllestir el procés iniciat per dur a terme la conversió del títol propi de Direcció Hotelera Internacional, que s'imparteix a l'Escola d'Hoteleria des del curs 2000-2001, en un títol de grau que es continuaria impartint a l'Escola (consorci amb participació del Govern i la Universitat). Aquest fet compliria una reivindicació llargament plantejada.
6. Volem dur a terme un ampli programa d'exposicions, conferències i altres activitats culturals, amb la col·laboració dels estudiants, el professorat i el personal de gestió, per celebrar el quaranta aniversari de la creació de la UIB. La Coral de la UIB, que l'any 2017 també ha fet quaranta anys, continuarà ben present. Al mateix temps es duran a terme tot un conjunt d'activitats de ressò social pels vint anys d'existència de la Universitat Oberta per a Majors. Entenem la cultura en general, i la pròpia en particular, com un element important per a la cohesió social. En aquest aspecte, la UOM ha estat, és i serà cabdal.
7. Volem continuar incrementant la mobilitat i la internacionalització. En el primer semestre d'aquest curs rebrem un total de 289 estudiants de 33 nacionalitats diferents, de 4 continents; i 267 estudiants de la UIB aniran a fer

una estada en una Universitat estrangera d'algun dels 29 països de destinació. Són xifres que marquen una tendència ascendent any rere any i que cal incrementar encara més.

8. Volem seguir apostant per promocionar polítiques i estratègies que millorin el benestar de la comunitat universitària, del campus i de les seues universitàries. La Universitat ha de continuar treballant en la seva responsabilitat social, que inclou, entre d'altres, la solidaritat, el compromís amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible promoguts per les Nacions Unides, amb la cooperació universitària al desenvolupament i amb el projecte de Campus Saludable.
9. Volem enllestir, d'acord amb el Govern, el procediment per fer efectives les partides pressupostàries de les inversions dels projectes de la Universitat aprovats al programa operatiu FEDER 2014-2020. En particular, les de l'edifici Interdepartamental II, les actuacions en Administració electrònica i la millora en instal·lacions i infraestructura científica que, fins ara, s'han hagut de finançar a través dels *overheads* derivats dels projectes de recerca.
10. Volem, des del coneixement de la sensibilitat del Govern respecte de les demandes de la Universitat, poder gaudir d'un finançament suficient per poder satisfer les necessitats més importants de funcionament de la Universitat. Per això, reiteram i reivindicam la nostra proposta d'un pla biennal de finançament, 2018-2019, que ens permeti la millora bàsicament en dos eixos:
 - a. Assolir, els propers dos anys, un finançament que permeti a la UIB disposar d'una inversió per estudiant que s'acosti a la mitjana de les universitats espanyoles (segons les darreres dades, mentre que a les Illes Balears és de 5.277 euros, la mitjana espanyola és de 6.480 euros).
 - b. Cobrir el capítol I, el referent al pagament de personal, a través de la transferència nominativa corrent, i cobrir les despeses de manteniment del campus a través de la transferència d'inversions.

Ja acab, tot manifestant el desig i la il·lusió de continuar lluitant, juntament amb l'equip de govern i amb totes les persones que m'acompanyen, que són moltes i en

diferents llocs i responsabilitats, per fer que la nostra universitat sigui de qualitat, competitiva i moderna, amb personalitat pròpia i amb un fort sentit individual i col·lectiu de responsabilitat, per fer, de la nostra, una societat del coneixement i de la cultura. Igualment, per fer que la UIB assumeixi, a més del referent de l'educació, de la investigació i de la projecció cultural, el paper de lideratge social que li correspon com a institució. Una tasca que volem dur a terme des de la tolerància, des de l'acceptació dels altres, des de la idea d'universalisme i de compatibilitat cultural.

Moltes gràcies.